

NARODY - CZĘŚĆ I

Tekst przewodni: Dn 7,14.

Zakres studium: Rdz 12,1-9.

Część I: Przegląd

Kiedy Bóg stworzył Ziemię, planował szczęście i miłość dla ludzi, którzy na niej zamieszkają. Jednak zamiast wypełnić Boży plan dla nich, ludzie ulegli pokusie i wybrali własną drogę. W kolejnych dwóch lekcjach będziemy studiować to, jak narody nie znalazły właściwej drogi i jak Bóg kierował ludźmi w ich zmaganiach, by znaleźć światło w ciemności. Ta ciemność była efektem pragnienia ludzi, by samodzielnie zarządzać sobą.

Pragnienie samostanowienia po raz pierwszy pojawiło się w Edenie, kiedy Adam i Ewa za namową węża stali się nieposłusznymi Bogu i ulegli pokusie, by stać się „jak Bóg” (Rdz 3,5). Stąd Adam i Ewa, jako upadłe istoty, posiadli poznanie grzechu i utracili moralną moc do wybierania dobra ponad zło (Rdz 3,22). U zarania dziejów popopotopowej ludzkości mieszkańcy Babel postanowili wznieść wieżę, która w ich zamysle miała stanowić bramę Bożą („Bab-El”) do Nieba i pozwolić im ostatecznie zająć miejsce Boga (Rdz 11,1-4). Jednak wśród budowniczych Babel nastąpiło zamieszanie, kiedy Bóg w odpowiedzi na ich zarozumiałość postanowił ich rozproszyć po powierzchni Ziemi.

Także Izraelici usiłowali sami sobą zarządzać, zamiast docenić panowanie Boga. Przyszedł czas, kiedy domagali się ustanowienia króla spośród nich. Bóg odpowiedział na te ludzkie dążenia swoimi boskimi inicjatywami. Po pierwsze, powołał Abrahama jako błogosławieństwo dla narodów. Następnie Izrael, a potem Kościół zostały powołane, by świadczyć wśród narodów o królestwie Bożym. *Biblia* uczy ludzi, że zamiast ulegać pokusie polegania na ludzkiej władzy i budowania ziemskich królestw, co prowadzi do pograżania się w ciemności, powinni złożyć swoje nadzieje w królestwie Bożym, jedynej światłości dla narodów.

Część II: Komentarz

Adam i Ewa

W Edenie historia konfrontacji między Ewą i wężem ukazuje podstawy ludzkiego upadku, mianowicie ambicję zastąpienia Boga. Wąż pojawia się jako pierwszy w narracji. Kiedy przemawia, jego głos brzmi jak głos Boga, samego Stwórcy. Wąż „rzekł” (Rdz 3,1), podobnie jak Bóg „rzekł” dziesięć razy w opisie stworzenia. W obu przypadkach użyta jest ta sama forma czasownika *wajjo 'mer*, „on rzekł”. Konstrukcja tego wyrażenia jest dość problematyczna, gdyż podmiot czasownika „on rzekł” nie jest wskazany. Aby powiększyć zamieszanie, czasownik ten jest nawet poprzedzony imieniem *Elohim*, „Bóg”, co daje wrażenie, że to Bóg przemówił. Hebrajski tekst jest więc ułożony następująco: „Bóg [on] rzekł do niewiasty”. Tak więc wydaje się, że wąż usiłował przemawiać z pozycji Boga.

Ciekawe, że to samo dzieje się, kiedy kobieta staje się nieposłuszną Bogu. Wyrażenie opisujące zachowanie Ewy - „kobieta zobaczyła, że drzewo to ma owoce dobre” (Rdz 3,6) - stanowi reminiscencję Bożej oceny stworzenia: „I widział Bóg, że światłość była dobra” (Rdz 1,4; zob. w. 10.12.18.25.31). To echo między oceną Boga a spostrzeżeniem Ewy sugeruje, że w jej opinii już zastąpiła ona Boskiego Stwórcę. W rzeczy samej, zdawała się zachowywać jak Bóg: „*Wzięła* z owocu jego, i jadła; *dała* też i mężowi swemu, który z nią był; i on też *jadł*” (Rdz 3,6 BG). Te trzy czasowniki (zaznaczone kursywą w cytacie) były dotąd kojarzone wyłącznie ze Stwórcą. Bóg *dał* ludziom pokarm do jedzenia (Rdz 1,29). Bóg *wziął* człowieka i osadził go w Edenie (Rdz 2,15). Bóg też *wziął* jedno z żeber Adama (Rdz 2,21). Tak więc Ewa uznała, że zajęła miejsce Stwórcy i jednostronnie narzuciła swoje „panowanie” Adamowi.

Później zarówno Adam jak i Ewa usiłowali zająć miejsce Boga, kiedy uświadomili sobie, że są nadzy. Biblijna narracja informuje nas, że „poczynili sobie zasłony” (Rdz 3,7 BG). Czasownik „czynić” był dotąd używany wyłącznie w powiązaniu z Bogiem, Stwórcą (Rdz 1,31; 2,2 itd.). Niezwykle istotny jest fakt, iż Adam i Ewa usiłowali rozwiązać swój problem stawiając się w miejscu Boga, Stwórcy, co kobieta uczyniła już wcześniej. Niestety, czyniąc to, ludzie przyłączyli się do buntu, którego celem było zajęcie miejsca Boga. Ich bluźniercza postawa jest sugerowana także przez słowo *'arom* oznaczające zarówno ich „nagość” jak i „chytrość” węża (Rdz 3,1).

Budownicowie wieży Babel

Język użyty w opisie działań budowniczych wieży Babel jest echem opisu stworzenia. Język ten wskazuje świadomą intencję odwrócenia dzieła stworzenia i zastąpienia Boga Stwórcy. Intencja ta została wskazana już wcześniej w genealogii narodów, w której ustanowienie królestwa Babel przez Nimroda zostało opisane technicznym słowem *re 'shit*, „początek” (Rdz 10,10), będącym echem opisu Bożego dzieła stworzenia (Rdz 1,1). Nimrod, którego imię znaczy „zbuntujmy się”, jest przedstawiony jako twórca Babel, jak Bóg jest Stwórcą Nieba i Ziemi.

W historii wieży Babel widzimy podobną uzurpację. Wyrażenie *'al peney*, „na obliczu”, użyte w odniesieniu do stanu Ziemi przed stworzeniem (Rdz 1,2), pojawia się także w historii Babel (Rdz 11,4). Podczas gdy opis stworzenia przebiega od jednego żywiołu (wody) ku mnożeniu i różnorodności, Babel odwraca stan

mnogości usiłując zespolić wszystkich w jedno. Słowo Boga, *wajjomer 'Elohim*, „rzekł Bóg”, zostało zastąpione słowem budowniczych, *wayy'omeru*, „[oni] mówili” (Rdz 11,3-4). Boże spełnienie stworzenia, *wajehi*, „i stała się” (Rdz 1,3), zostało zastąpione ludzkim osiągnięciem *wattehi*, „i stało się [, że]” (Rdz 11,3). Boże rozważanie czy konsultacja, *na'aseh*, „uczynimy” (Rdz 1,26), zostało zastąpione ludzkim postanowieniem, *na'aseh*, „Nuże, zbudujemy” (Rdz 11,4). Budowniczy wieży Babel mieli ambicję podobną do ambicji Ewy - chcieli być jak Bóg.

Powołanie Abrama

Bóg powołał Abrama, mówiąc do niego: „Uczynię z ciebie naród wielki (...) i uczynię sławnym imię twoje” (Rdz 12,2). Powołanie Abrama przez Boga jest odpowiedzią i kontrą wobec zamysłów budowniczych wieży Babel. Nie przypadkiem Bóg powołał Abrama, by opuścił Ur w Chaldei. Ciekawe, że starożytne sumeryjskie miasto Ur znajdowało się w Babilonii, stosunkowo blisko miejsca budowy wieży Babel.

Fakt, iż Abram usłuchał powołania i opuścił miejsce, w którym żywa była pamięć Babel, wydaje się sensowny i nie powinien nas dziwić nie tylko ze względów historycznych i geograficznych, ale także z uwagi na implikacje teologiczne. Od wołania proroków po ostatnie apokaliptyczne wezwanie, Boże powołanie do wyjścia z Babilonu (greckiej wersji nazwy Babel) ma długą teologiczną historię w tradycji biblijnej (zob. Iz 48,20; Ap 18,4). Boże powołanie oznacza nie tylko wyzwolenie z trudnych warunków na wygnaniu i powrót do Ziemi Obiecanej, ale także wskazuje powrót do przymierza.

Budownicowie wieży Babel pragnęli dla siebie wielkiego imienia i chcieli się stać wielkim, globalnym narodem (Rdz 11,4). Ale tylko Bóg może uczynić czyjeś imię wielkim i stworzyć wielki naród ponad wszystkie narody. Ciekawe, że czasownik „uczynić” jest kluczowym słowem opisu stworzenia, w którym występuje siedem razy w połączeniu z Bogiem jako podmiotem (Rdz 1,7.16.25-26; Rdz 2,2[2x].3). Ten sam czasownik został użyty trzykrotnie w kontekście działań budowniczych wieży Babel (Rdz 11,4.6[2x]), w tym raz w połączeniu z ich „imieniem” (Rdz 11,4). Tak więc budownicowie wieży Babel usiłowali zająć miejsce Boga. Powołanie Abrama przywraca Bogu właściwe miejsce. Tylko Bóg, jako Stwórca, może naprawdę „uczynić” i tylko On może „uczynić imię” komuś. Ponadto tylko imię Boga jest opisane jako prawdziwie i samo z siebie „wielkie” (Joz 7,9).

Błogosławieństwo Abrama

Słowo *barak*, „błogosławić”, jest kluczowym słowem w opisie powołania Abrama, gdzie występuje pięciokrotnie. Użycie tego słowa jest szczególnie częste w *Księdze Rodzaju*, gdyż występuje ono aż 88 razy (spośród 356 przypadków w całym *Starym Testamencie*). Hebrajska koncepcja „błogosławienia” często jest kojarzona z perspektywą owocowania (Rdz 1,21-23). Tak więc powołanie Abrama obala ideologię Babel. W przeciwieństwie do planu budowniczych Babel, którzy sprzeciwili się ustanowionemu przy stworzeniu Bożemu planowi mnożenia, błogosławieństwo Abrama przywraca siłę stworzenia i obiecuje świetlaną przyszłość.

Podczas gdy budownicowie Babel opierali swoje poczucie bezpieczeństwa na sobie i swoich dokonaniach, błogosławieństwo dla narodów zależy całkowicie od Bożego błogosławieństwa dla Abrama. Zasadniczy powód tego błogosławieństwa leży w przyszłym historycznym wydarzeniu: „będą w tobie błogosławione wszystkie plemiona ziemi” (Rdz 12,3). Przyimkowe wyrażenie „w tobie” znaczy w tym przypadku „w twoim potomstwie” czy „przez twoje potomstwo”. To znaczy, że błogosławieństwo jest otrzymywane nie „w Abramie”, ale „w potomstwie” Abrama, to znaczy mesjańskim „Potomku” z Rdz 3,15, z którym to werselem nasz tekst łączy wspólne słowa, forma gramatyczna oraz skojarzenia słowne. Tego samego języka używa apostoł Paweł opisując powszechny skutek przymierza „w Chrystusie Jezusie” (Ga 6,15).

Część III: Zastosowanie

Próba zastąpienia Boga. Wiedząc, że sednem grzechu jest próba zastąpienia Boga, zadaj sobie pytanie: Jak możemy usiłować zastąpić Boga na każdym poziomie naszego życia, jeśli nie zachowujemy należytej ostrożności, by tego nie czynić? Omówcie następujące punkty:

1. *Słowami* - kiedy kłamiesz, ukrywasz fakty albo je wypaczasz. Zastępujesz wtedy prawdę (to, co widzi Bóg) twoją fałszywą wersją rzeczywistości. Kiedy się chełpisz, zazwyczaj wyolbrzymiasz swoją wartość kosztem bliźnich a nawet kosztem samego Boga, podobnie jak czynił to Nebukadnesar, kiedy szczylił się tym, że zbudował miasto Babilon (Dn 4,30).

2. *Czynami* - kiedy pracujesz ponad siły, lekceważąc zasady zdrowego stylu życia i rodzinę potrzebującą twojej obecności i uwagi. Kiedy jesteś leniwy i zadowolasz się partaniną. Kiedy oszukujesz, kradniesz cudzą własność intelektualną, cudze odkrycia i owoce pracy, przypisując je sobie.

3. *Religijnością* - kiedy czcisz kogokolwiek lub cokolwiek poza Bogiem, czy to pieniądze, czy pracę, samochód, dom, czy siebie. Popełniasz wtedy duchowe cudzołóstwo.

Odpowiedź na Boże powołanie.

Wiedząc, że usiłowanie zastąpienia Boga jest grzechem, co możesz zrobić, by pozwolić Bogu usunąć twoje ego z tronu serca i oddać ten tron Jemu? Podaj biblijne przykłady tego rodzaju Bożej przemiany serca.

Omów odpowiedź Boga na ludzki grzech. Zastanów się nad kwestią zastępstwa - faktem, iż Bóg postanowił umrzeć za ciebie, abyś ty mógł żyć. Zastanów się nad szczególnymi wydarzeniami w dziejach ludzkości, kiedy Bóg działał dla ludzi (np. stworzenie, wyjście z Egiptu, niewola babilońska czy sytuacje, w których Bóg walczył za swój lud [Wj 14,14] itd.).

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI

- **Przewodniki**- materiały uzupełniające treść „Lekcji biblijnych”.
- **Pytania**- propozycje przebiegu zajęć i pytań do dyskusji w szkole sobotniej.
www.adwent.pl
dział: Studium biblijne
- **Materiał do „Czasu misji”:**
<https://adwent.pl/czas-misji>

KONSULTACJE ONLINE DLA NAUCZYCIELI

- Wspólne przygotowanie do prowadzenia najbliższego studium Biblii.
- Propozycje dodatkowych zajęć.
- Odpowiedzi na pytania związane z treścią studium.
- Wspólnota, modlitwa

każdy czwartek, godz.20.00
Zoom: 856 5129 9515
Kod dostępu: Biblia